

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 128732

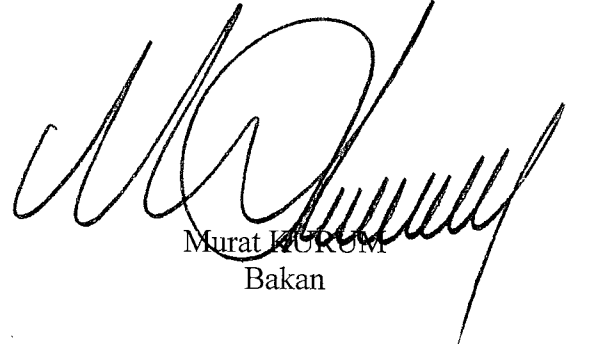
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

24 Haziran 2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste (1 Adet- 9 Sayfa)

-Cevap Yazısı (72 Adet, 161 Sayfa)

7/29246 GK-161

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN REMZİYE TOSUN'UN
TBMM 7/29246 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

SORULAR

Kentsel Sit Alanı ve UNESCO Dünya Kültür Mirası listesinde yer alan Diyarbakır'ın tarihi Sur ilçesinde, Cevatpaşa, Fatihpaşa, Dabanoğlu, Hasırlı, Cemal Yılmaz ve Savaş mahallelerinde 2 Aralık 2015'te ilan edilen sokağa çıkma yasağı hala sürmektedir. Sokağa çıkma yasakları sırasında yakılıp yıkılan 6 mahallede, hak sahiplerinin mülkleri gasp edilmek istenmektedir. Mart 2016'da Bakanlar Kurulu kararıyla riskli alan ilan edilerek, ilçenin yüzde 70'ine tekabül eden ve 6 bin 300 parsel, "acele kamulaştırma" kapsamına alındı. Kamulaştırma kararı, çatışmaların yaşanmadığı mahalleleri de kapsarken, bu karar ile birlikte Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, "Uzlaşma Komisyonu" adı altında kurduğu komisyonla mülkleri satın almaya başladı. Komisyonun arsa ve mülklerin değerlerine biçtiği fiyat düşüklüğü nedeniyle uzlaşma sağlanamadı. Bu süreç zarfında söz konusu 6 mahallenin yüzde 72'si yıkılırken yerine betonarme villa tipli evler yapıldı. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Sur'da bulunan ailelere sunduğu seçenekler arasında aynı yer ve mahallede ev alabilme varken daha sonra yıkılan mahallerde kendilerine ev veremeyeceklerini, arsalarda dükkanların yapıldığı belirtilerek sözleşmeler yok sayılmıştır. Söz konusu mahallelerde kentin tarihi dokusu ve kültürel hafızası betonarme yapılarla yok edilmek istenmektedir.

Bu bağlamda

- 1) Ailelere yaşatılan söz konusu mağduriyet Anayasa'nın 2942 Sayılı Kamulaştırma Kanunu'na ve Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı değil midir?
- 2) Mahalleleri yıkılan yurttaşlara aynı yerde ev verileceği sözü ve sözleşmesine rağmen bu karardan vazgeçilerek yurttaşları mağdur etmenin gerekçesi nedir?
- 3) Kentsel Sit Alanı ve UNESCO Dünya Kültür Mirası listesinde yer alan Diyarbakır'ın tarihi Sur ilçesinde, Cevatpaşa, Fatihpaşa, Dabanoğlu, Hasırlı, Cemal Yılmaz ve Savaş mahallelerinde söz konusu uygulamalarla yurttaşların mağdur edildiğinden haberdar mısınız?
- 4) Çatışmaların olmadığı mahallelerde de alınan ' 'acele kamulaştırma' ' kararının gerekçesi nedir? Söz konusu kamulaştırma kararı kentin tarihi dokusuna ciddi zararlar verdiğinin farkında mısınız?
- 5) Sur'da yaşayan ailelerin doğup büyüdüğü mahallelerinde ev alabilmeleri ve mağdur olmamaları için bir girişimde bulunacak mısınız?
- 6) Ailelere verilen söz ve sözleşmelerin geçersiz sayılmasına ilişkin bir araştırma yapılacak mıdır?

CEVAP

Söz konusu Suriçi Bölgesi, 6306 sayılı Kanun uyarınca 22/10/2012 tarihli ve 3900 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Riskli Alan" ilan edilmiştir. Alanda yer alan yapıların can ve mal güvenliği açısından risk teşkil etmesi sebebiyle taşınmazların tahliyesinin, yıkımının ve akabinde yeni yapıların yapımının bir an önce başlanılmasının zaruri olması, terör örgütü mensuplarının zarar verilen konut ve işyerlerinde oluşan mağduriyetlerin ivedilikle giderilmesi, alanda anlaşma sağlanan parsellerde altyapı/üstyapı uygulamalarının bütüncül bir şekilde gerçekleştirilmesi ve alan bütününde çalışma zeminin hazırlanması gibi zorunluluklar nedeniyle riskli alandaki dönüşümün süratle gerçekleştirmek üzere alan sınırları dâhilinde bulunan taşınmazlardan, hazırlanacak projeler kapsamında malikleri ile uzlaşma sağlanamayanların 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu uyarınca Bakanlığımız tarafından Acele Kamulaştırılması hususunun

uygun olacağı değerlendirilmiş ve 21/03/2016 tarihli ve 2016/8659 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Acele Kamulaştırma Kararı alınmıştır. Alınan karar, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Meclisi onayı ve Diyarbakır Kültür Varlıklarını Bölge Koruma Kurulu kararlarıyla 2012 yılında yürürlüğe giren Koruma Amaçlı İmar Planının(KAİP), tarihi dokunun korunması esasıyla hızlı bir şekilde uygulanabilmesi ve böylece tehlike arz eden riskli binaların ivedi bir şekilde bertaraf edilebilmesi için alınmış olup, iddia edildiği gibi Bakanlığımızca yürütülen uygulamalar çerçevesinde herhangi bir kamulaştırma ve yıkım işlemi tesis edilmemiş, buna ek olarak çalışma yürütülmeyen alanlardaki parsellerde bulunan Acele Kamulaştırma şerhlerinin kaldırılmasına yönelik gerekli girişimler başlatılmıştır.

Söz konusu Riskli Alan içerisinde terör olayları nedeniyle zarar görmüş Cevatpaşa, Dabanoglu, Fatihpaşa, Savaş, Hasırlı ve Cemal Yılmaz Mahallelerinde yaşayanların ihtiyaçları dikkate alınarak, sürece etkin olarak katılımlarının sağlanması amacıyla uzlaşma ofisleri açılmış, 5000'e yakın vatandaşımız ile anket çalışması gerçekleştirilmiş, anket çalışmalarıyla yerel halkın karar mekanizmalarına katılımlarının güvence altına alınması ve katılım mekanizmalarının tüm proje süreçlerinde sağlanması ve sürdürülmesi hedeflenmiştir. Bakanlığımız irtibat ofisinde gerçekleşen anket çalışması, alanda talep toplanmasına yönelik hazırlanmıştır. Bahsi geçen anketler sonucu, evinin nakdi değerini isteyenler çoğunluk olmakla birlikte, Suriçi'nde kalmayı ve TOKİ tarafından üretilen konutlara yerleşmeyi talep eden vatandaşlar olmuştur. Söz konusu talepler doğrultusunda uzlaşma görüşmelerinde vatandaşlara; *rezerv alanlarda inşa edilen TOKİ konutlarından konut alabilme, Bakanlığımız proje ve ödeme destekleriyle kendi konutunu yapabilme, Bakanlığımızca uygulaması yapılan konutlardan seçebilme, nakdi olarak taşınmazının değerini talep edebilme seçenekleri* sunulmuştur. Bu kapsamda, yaklaşık 7000 hak sahibi ile uzlaşma görüşmesi gerçekleştirilmiş, %80'i ile uzlaşma sağlanmıştır.

Ayrıca; Suriçi'nden konut talep eden hak sahiplerine yönelik, KAİP'e uygun şekilde hazırlanmakta olan konut projelerinin onay ve uygulamaya geçiş süreçlerinde mağduriyet yaşanmaması adına, projesi onaylanarak uygulamaya geçilen alanlarda yerinden, proje çalışmalarına başlanmamış olan yerlerde de talepte bulunanlar için yapım çalışmalarına başlanılmış ya da tamamlanmış olan konutlardan önerilmiş, öneri sonrasında yaklaşık 70 hak sahibi ile ön sözleşme, bunların içerisinde de 38 hak sahibi ile kesin sözleşme imzalanmıştır.

Son olarak Riskli Alan içerisinde geleneksel Diyarbakır evleri yapımında, KAİP kapsamında gerek imar planlarında belirtilen yapı kütleleri gerekse KAİP uygulama hükümleriyle getirilen hükümlere aynen uyulmakta olup; tescilli parsel komşu veya cepheli parsellere ilişkin projeler halihazırda Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onay aldıktan sonra uygulamaya geçilmektedir.

